

BESLUT

2018-02-19

Dnr: 17/02894

SAKEN

Lunchekot, P1, 2017-10-12, inslag om nedlagda förundersökningar; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Inslaget handlade om kirurgen i det så kallade Macchiarinifallet friats från misstankar om vållande till annans död. I inslaget intervjuades åklagaren i fallet och därefter intervjuade nyhetspresentatören en medicinreporter från Sveriges Radio (SR). Bland annat sades följande.

(Nyhetspresentatör) – Inget brott begånget alltså, påverkar det synen på svensk sjukvård? (Reporter) – Ja det kan man nog helt säkert vänta sig att det blir en omfattande debatt, inte minst förstås om de här fallen men också om patient-säkerheten i sjukvården. Det finns ju en risk att patienter framöver inte vågar delta i studier om nya behandlingsmetoder till exempel. Och man kan också vänta sig en debatt om själva, ja, det formella. Kammaråklagare [namn] sa att åtminstone två av anmälningarna som riktats mot Macchiarini, bland annat en från Läkemedelsverket om hur han använde mediciner felaktigt, de är preskriberade och därmed kan den inte, det kan inte utredas huruvida han gjorde fel där, så hon vill ha en längre preskriptionstid i framtiden. (Nyhetspresentatör) – Macchiarini har ju klandrats både som forskare och som läkare men har alltså inget juridiskt ansvar för de här dödsfallen, hur ska man se på det? (Reporter) – Ja, man kan väl säga att den här historien har två delar [---]. Men det handlar ju också, det här handlar ju mest om det rent juridiska, alltså det rättsliga efterspelet och med de beviskrav som finns i svensk vård, svensk rätt i dag, så går det inte att styrka brott, det går alltså inte att fälla honom. Trots att han har varit oaktam och har tagit risker i vissa fall men eftersom patienterna har varit väldigt sjuka så har de alternativa sätten att behandla dem inte beräknats ha lett till längre överlevnad och därför så har han friats mot, för det här. (Nyhetspresentatör) – Men betyder det att det är slut nu på den här processen eller kan det bli en fortsättning ändå? (Reporter) – Enligt [namn] kammaråklagare så kommer man inte att fortsätta just i det här målet men däremot så kan man säga att det är ju inte första gången de här lite formellare juridiska metoderna krockar med etiken och moralen i vården. Så såg, det såg vi också i fallet med narkosläkaren vid Astrid Lindgrens barnsjukhus,

så att man kan säga att det kommer säkert flera fall av samma kaliber.

ANMÄLAN

Anmälaren anser att SR genom reporterns uttalande ”fallet med narkosläkaren vid Astrid Lindgrens barnsjukhus” slentrianmässigt framhävde det som allmänt vedertaget att narkosläkaren agerat moraliskt och etiskt klandervärt utan att läkaren eller någon annan fick komma till tals. Detta trots att läkaren i fråga friats i tingsrätten. Uttalandet var varken sakligt eller opartiskt.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SR anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför följande.

Reportern framhöll de skilda metoder och tankesätt som finns inom juridiken respektive medicinen. Under rättsprocessen i fallet på Astrid Lindgrens barnsjukhus framkom, vid upprepade tillfällen, att den juridiska och medicinska professionen talade förbi varandra. Det handlade således inte om utfallet i processen eller skuldfrågan i fallet utan just om skillnaderna i bedömningarna mellan två professioner. *Lunchkot* gjorde inte några jämförelser i övrigt mellan de två fallen. Uttalandet stämmer väl överens med SR:s kommentarsskyldighet i sändningstillståndet.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i ljudradion (14 § sändningstillståndet). Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Om allvarlig kritik riktas mot en klart utpekad part ska den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SR ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden (8 § i sändningstillståndet). Med kommentarskyldigheten följer ett visst utrymme för värderande omdömen.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Genom reporterns avslutande uttalanden kunde det framstå som att narkosläkaren agerat moraliskt och etiskt fel. Nämnden anser dock inte att reportern uppenbart tog ställning i den frågan eller att det riktades sådan kritik mot narkosläkaren som krävde ett bemötande. Inslaget strider därför inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Jan Holmberg, Ulrika Hansson (skiljaktig), Berivan Yildiz, Staffan Dopping och Bo-Erik Gyberg (skiljaktig) efter föredragning av Maria Bergerlind Dierauer.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Maria Bergerlind Dierauer

SKILJAKTIG MENING

Ledamöterna Ulrika Hansson och Bo-Erik Gyberg är skiljaktiga. De anser att det genom reporterns avslutande uttalanden framstod som vedertaget att narkosläkaren agerat moraliskt och etiskt fel och att inslaget därför borde fällas i fråga om saklighet.

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.